

Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Adalet Meslek Yüksekokulu
DAMGA VERGİSİ ve HARÇLAR BİLGİSİ DERSİ
Açık Ders Malzemesi

Yrd. Doç. Dr. İdris Hakan FURTUN

Dokuzuncu Hafta

- Ünite 1 devam

Yargı Harçları-1

- Devletin harca konu ettiği kamu hizmetleri arasında en önemlilerinden biri yargı hizmetleridir.
- Mesleki bir ders olması sebebi ile Damga Vergisi ve Harçlar Bilgisi dersinde asıl inceleme konumuzu yargı hizmetleri ile ilgili olarak alınan harçlar oluşturacaktır.
- Bir başka deyişle dersimizde asıl olarak mahkeme ve icra harçları ele alınacaktır. Harçlar Kanunu kapsamındaki diğer harçlardan ise sadece vergi yargısı harçları ise özel olarak düzenlenmiş bir yargı harcı olarak ele alınmaya çalışılacaktır.
- Noter harçları ise avukatlık ve noterlik hukuku bilgisi dersinde ele alınması gereken bir konu olarak diğer harçlar gibi dersimizin kapsamı dışında kalacaktır.

Yargı Harçları-2

- Devletin egemenlikten kaynaklanan üç temel erki yasama, yürütme ve yargıdır.
- Toplumda ortaya çıkan uyuşmazlıkları yargılamak ve hüküm vermek suretiyle çözüme kavuşturmak devlete ait kamusal bir yetkidir. Yargılama ve hüküm verme faaliyeti devletin tekelinde bulunmaktadır. Bu faaliyet, bu işle yetkili kılınmış organları aracılığı ile bizzat devlet tarafından yerine getirilir. Bu nedenledir ki yargılama ve hüküm verme kapsamındaki hizmetler kural olarak parasızdır. Bu durumla birlikte yargı hizmetlerinden yararlananlardan, verilen bu hizmet nedeniyle sağladıkları bireysel fayda karşılığı olarak yürütülen hizmetin maliyetine belli ölçüde katılmaları istenir.
- Yukarıda belirtilen durumun sebebi yargı hizmetlerinin finansmanının sağlanması yanında yargı yoluna gereksiz yere başvurmak ile bu hakkın kötü niyetle kullanılmasını önlemektir. Gerçekten vatandaşlar nezdinde son derece müstesna bir konumda bulunan ve devletin vatandaşlar nezdindeki itibarının en açık göstergesini oluşturan yargı organlarının anayasa ile kendilerine yüklenmiş olan görevleri belli standartlar uyarınca belli bir kalite düzeyinde vermeleri bir zorunluluktur. Yargı organlarının görevlerini gereken nitelikte yerine getirmeleri ise uygun-makul bir iş yükü altında çalışmalarına bağlıdır. Toplumda ortaya çıkan her türlü uyuşmazlığın yargı organları önüne getirilmesi durumunda bu organların görev yapamaz hale geleceği aşikârdır. İşte yargı hizmetlerinden alınan harçlar, kişilerin gereksiz yere ve kimi zaman da kötü niyetle yargı organlarına başvurmalarını önleyen önemli bir mekanizmadır. Yargı harçları hak arama özgürlüğünü kısıtlamaz bilakis güvence altına alır. Zira yargı ve icra harçlarının yükümlüsü harç konusu yargı hizmetinden yararlanan kişi olmasına rağmen dava sonunda bu kişinin haklı olduğuna hükmedilmesi veya takip sonunda alacaklı olduğu kesinleşmesi durumunda ilgili harç haksız çıkan kişiden veya borçludan alınmaktadır.(HMK m. 323,326; HUMK m. 423, 417 ve 419)

Yargı Harçları-3

- Devletin harca konu ettiği kamu hizmetleri arasında en önemlilerinden biri yargı hizmetleridir. Bu harçlar mahkemeler ve icra daireleri tarafından sunulan çeşitli yargı hizmetleri ile ilgili olarak alınır.
- Yargı hizmetlerinden yararlananlardan, verilen ve bireysel fayda da sağlayan bu hizmet nedeniyle sağladıkları bireysel faydaya karşılık gelmek üzere harç ödeyerek kendilerine sunulan hizmetin maliyetine belli ölçüde katılmaları istenir.
- Yargı harçları yasaya bağlı (1) sayılı tarifede düzenlenmiştir. Bu düzenleme uyarınca yargı harçları mahkeme harçları ile icra ve iflas harçları olmak üzere iki temel gruba ayrılır.
- Mahkeme harçları kendi içinde başvurma harcı, celse harcı, karar ve ilam harcı, temyiz, istinaf ve itiraz harcı ile keşif harcı olmak üzere beş ayrı yargı işlemini konu edinir.
- İcra ve iflas harçları ise icra harçları, iflas harçları ile haciz, teslim ve satış harcı ile olmak üzere üç alt gruba ayrılır. İcra harçları icraya başvurma harcı, icranın yerine getirilmesi harcı ve değeri belli olan takiplerde tahsil harcı ile idare harçları olarak dörde ayrılır. İflas harçları ise iflas takibi ve konkordato talebi nedeniyle gündeme gelen maktu ve nispi bazı harçlardan oluşur. Haciz, teslim ve satış harcı belirtilen takip işlemlerinin yapılması durumunda alınan maktu bir harçtır.
- Yasaya bağlı (1) sayılı tarifede düzenlenen yargı harçları arasında bunlara ek olarak ticaret sicili harçları (kayıt ve tescil harçları ve kayıt ve belge suretleri ile tasdikname harçlarından oluşan) ile diğer yargı harçları (suret harçları, muhafaza harçları, defter tutma harçları, miras işlerine ait harçlar ve vasiyetname tanzimine ait harçlardan oluşan) da yer almaktadır.

Ticaret Sicili Harçları
gerçek anlamda bir yargı
harcı olmadığından,
zira bu harç konusu
işlemleri ülkemizde yargı
organları yapmadığından,
inceleme dışı bırakılacaktır!

(1) Sayılı Tarife YARGI HARÇLARI

**A.
Mahkeme
Harçları**

**B.
İcra ve İflas
Harçları**

**C.
Ticaret Sicili
Harçları**

**D.
Diğer yargı harçları
(Müşterek kısım)**

**A.
Mahkeme
Harçları**

**I.
Başvurma
Harcı**

**II.
Celse
Harcı**

**III.
Karar ve
İlam Harcı**

**IV.
Temyiz,
İstinaf ve
İtiraz Harçları**

**V.
Keşif
Harcı**

B. İcra ve İflas Harçları

I. İcra Harçları

II. İflas Harçları

III. Haciz, Teslim ve Satış Harcı

D. DİĞER YARGI HARÇLARI (müşterek kısım)

**I.
Suret
Harçları**

**II.
Muhafaza
Harçları**

**III.
Defter
Tutma
Harçları**

**IV.
Miras
İşlerine Ait
Harçlar**

**V.
Vasiyetname
Tanzimine
Ait Harçlar**

Vergi yargısı harçları idari yargı yerlerinin işlemleri için alınmakta olan mahkeme harcı biçimindeki yargı harçlarından aslında hiçbir farkı olmayan yargı harçlarıdır. Bu harçların yargı harçları kapsamında (1) sayılı tarifede yer alan mahkeme harçlarına dair mevcut düzenlemeler içine yerleştirilmek veya yine bu tarifede ayrı bir alt başlık halinde düzenlenmek yerine farklı yargı harçlarından bir harç türüymüş gibi (3) sayılı tarifede ayrıca düzenlenmesinin hiçbir haklı makul bir gerekçe ya da açıklaması bulunmamaktadır. Bu yüzden ki ayrıca ele alınmayacak, yargı harçlarına dair açıklamalarımız vergi yargısı harçları açısından da geçerli olacaktır!

(3) Sayılı Tarife VERGİ YARGISI HARÇLARI

I-
Başvurma Harcı

II-
Nispi Harçlar

III-
Maktu Harç

IV-
Suret Harçları

NOTER HARÇLARI

(2) Sayılı Tarife (?)

I.

Değer veya Ağırlık
Üzerinden Alınan Nispi
Harçlar

II.

Maktu Harçlar

Yrd. Doç. Dr. Hakan FURTUN